

ΙΟΥΝΙΟΣ 2019

ΟΔΗΓΟΣ ΝΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Σύστημα Διακυβέρνησης

Δήμητρα Κουτσούρη
Ντορέττα Αλεξίου
Γεώργιος Δανόπουλος

ΟΔΗΓΟΣ ΝΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Σύστημα Διακυβέρνησης

Δήμητρα Κουτσούρη, πρ. Γ. Δ/ντρια Υπουργείου Εσωτερικών
Ντορέττα Αλεξίου, Νομική Υπηρεσία ΚΕΔΕ
Γεώργιος Δανόπουλος, Προϊστάμενος της Νομικής
Υπηρεσίας της ΕΕΤΑΑ Α.Ε.

ΜΕΡΟΣ Α**Οργάνωση - Λειτουργία - Αρμοδιότητες Οργάνων**

Οι Δήμοι διοικούνται, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν.3852/2010, από:

- (α) το Δημοτικό Συμβούλιο
- (β) την Οικονομική Επιτροπή
- (γ) την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής (σε Δήμους άνω των 10.000 κατοίκων)
- (δ) την Εκτελεστική Επιτροπή και
- (ε) τον Δήμαρχο

Ειδικότερα:

1.α. Τα Δημοτικά Συμβούλια συγκροτούνται, αναλόγως του πληθυσμού κάθε Δήμου. Έτσι μπορεί να αποτελούνται:

από δεκατρία (13) μέλη σε δήμους με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, δεκαεπτά (17) σε δήμους με πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν έως πέντε χιλιάδες (2.001 - 5.000) κατοίκους, είκοσι ένα (21) σε δήμους με πληθυσμό από πέντε χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες (5.001-10.000) κατοίκους, είκοσι επτά (27) σε δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως τριάντα χιλιάδες (10.001- 30.000) κατοίκους, τριάντα τρία (33) σε δήμους με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες έναν έως εξήντα χιλιάδες (30.001-60.000) κατοίκους, σαράντα ένα (41) σε δήμους με πληθυσμό από εξήντα χιλιάδες έναν έως εκατό χιλιάδες (60.001-100.000) κατοίκους, σαράντα πέντε (45) σε δήμους με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες έναν έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (100.001-150.000) κατοίκους, σαράντα εννέα (49) σε δήμους με πληθυσμό από εκατόν πενήντα χιλιάδες έναν (150.001) και άνω κατοίκους.

1.β. Δήμαρχος

Ο Δήμαρχος, βρίσκεται στο επίκεντρο του συστήματος διακυβέρνησης, ως ο πολιτικοδιοικητικός προϊστάμενος του διοικητικού μηχανισμού του Δήμου και ο οποίος, με την παράταξή του, καθορίζει την πορεία του Δήμου. Ο ρόλος του Δημάρχου είναι επιτελικός, δίνοντας κατευθύνσεις για τη δράση των δημοτικών υπηρεσιών και την υλοποίηση του προγράμματος της δημοτικής αρχής. Είναι ο προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου υποστηριζόμενος στο ρόλο αυτόν από τον Γενικό Γραμματέα. Ο Γενικός Γραμματέας μαζί με την Εκτελεστική Επιτροπή, που θεσπίστηκε για πρώτη φορά με τον «Καλλικράτη» και απαρτίζεται από τον Δήμαρχο και τους Αντιδημάρχους, αποσκοπούν στην υποστήριξη του Δημάρχου, ώστε αυτός να ασκεί το συντονιστικό επιτελικό του ρόλο, ως επικεφαλής ενός συντονιστικού συλλογικού οργάνου που συναποτελείται από αυτόν και τους Αντιδημάρχους.

Αρμοδιότητες Δημάρχου (άρθρο 58 Ν.3852/2010 & παρ. 3 του άρθρου 44 Ν.3979/2011)

1. Ο Δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ειδικότερα, ο Δήμαρχος:

- α. Εκπροσωπεί το Δήμο στα Δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.
 - β. Εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.
 - γ. Ορίζει τους Αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της Εκτελεστικής Επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.
 - δ. Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου, εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
 - ε. Αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση, με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση συλλογικού οργάνου, εκτός αν αυτή είναι απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη εξειδίκευση της πίστωσης.
 - στ. Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
 - ζ. Εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του Δήμου.
 - η. Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, καθώς και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας.
 - θ. Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, υπαλλήλους του Δήμου, υπαλλήλους του δημοσίου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του Δήμου, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.
 - ι. Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του Δήμου σε μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.
2. Όταν δημιουργείται άμεσος και προφανής κίνδυνος ή απειλείται άμεση ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή λήψης απόφασης, ο Δήμαρχος μπορεί να αποφασίσει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της Οικονομικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Στην περίπτωση αυτή, οφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την επόμενη συνεδρίαση της αντίστοιχης Επιτροπής

3. Σε περίπτωση όπου τα ιδιωτικά συμφέροντα του Δημάρχου ή συγγενή του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγκρούονται με τα συμφέροντα του Δήμου, ο Δήμαρχος υποχρεούται να απέχει και τα αντίστοιχα καθήκοντα ασκεί Αντιδήμαρχος ή Σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Η μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος
4. Στις περιπτώσεις που ο Δήμαρχος εκτελεί αποφάσεις σύμφωνα με την παραπάνω περίπτωση ιβ, δηλαδή υλοποιεί αποφάσεις των Επιτροπών, δεν υπέχει αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη, εφόσον αυτές δεν έχουν ακυρωθεί, ανακληθεί ή ανασταλεί
5. Ο Δήμαρχος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 44 του Ν.4129/2013 και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια
6. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 4 και 5 ισχύουν και για τους Αντιδημάρχους, όταν σε αυτούς ανατίθεται η άσκηση αρμοδιοτήτων του Δημάρχου.

1.γ. Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 Ν.3852/2010, άρθρο 44 Ν.3979/2011, άρθρο 3 Ν.4051/2012 & άρ. 6 Ν.4071/2012)

Ο Δήμαρχος για την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων του επικουρείται από Αντιδημάρχους.

Οι Αντιδήμαρχοι είναι πάντα σύμβουλοι της πλειοψηφίας, οι οποίοι ορίζονται από τον Δήμαρχο, που τους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπον. Οι κατά τόπο αρμοδιότητες ασκούνται στα όρια μίας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων της παρ.1 του άρθρου 2 του ν.3852/2010.

Ο αριθμός των Αντιδημάρχων ορίζεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 59 του Ν.3852/2010 «Καλλικράτης» [όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν με τους Ν.3979/2011(ΦΕΚ 138 Α'), 4051/2012 (ΦΕΚ 40 Α') και 4071/2012 (ΦΕΚ 85 Α')].

Αρμοδιότητες Αντιδημάρχων

Εκτός των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζει ο Δήμαρχος καθ' ύλην στους Αντιδημάρχους του, μπορεί να μεταβιβάζει και τις ακόλουθες κατά τόπον αρμοδιότητες:

- α. την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στην οικεία δημοτική ενότητα
- β. την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στην οικεία δημοτική ενότητα
- γ. την μέριμνα για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στην οικεία δημοτική ενότητα.
- δ. την υπογραφή (με εξουσιοδότηση του Δημάρχου) βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και άλλων διοικητικών εγγράφων που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας
- ε. Οι Αντιδήμαρχοι ασκούν κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να τους μεταβιβάζει με απόφασή του ο Δήμαρχος, που αφορά την οικεία δημοτική ενότητα

Η θτεία των Αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δυόμισι ετών. Κατά τη διάρκεια της θτείας τους δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του Δημοτικού Συμβουλίου. Η ανάκλησή τους πριν τη λήξη της θτείας τους είναι δυνατή με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Δημάρχου.

Η απόφαση του Δημάρχου για τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στους Αντιδημάρχους δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου. Αν ο Αντιδήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί ο ίδιος ο Δήμαρχος ή άλλος Αντιδήμαρχος, που ορίζει ο Δήμαρχος.

1.6. Αρμοδιότητες Δημοτικού Συμβουλίου (άρθρο 65 Ν.3852/2010)

α. Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το Δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του Δημάρχου ή άλλου οργάνου του Δήμου ή το ίδιο το Δημοτικό Συμβούλιο μεταβίβασε σε Επιτροπή του.

β. Το Δημοτικό Συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.

γ. Ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.

δ. Καταρτίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του τον Κανονισμό Λειτουργίας του, με βάση τον πρότυπο κανονισμό του άρθρου 67 του Ν.3852/2010. Αν δεν έχει θεσπισθεί Κανονισμός Λειτουργίας από το Δημοτικό Συμβούλιο, τότε ισχύει ο εν λόγω πρότυπος κανονισμός.

ε. Ένα (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και για θέματα που αφορούν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

στ. Το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάξει στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, αρμοδιότητές του σχετικές με το αντικείμενό της.

ζ. Το Δημοτικό Συμβούλιο, με απόφαση του, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και είναι ειδικά αιτιολογημένη, δύναται για θέματα ιδιαίτερης σημασίας να αποφασίσει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των ανωτέρω Επιτροπών (Οικονομικών και Ποιότητας Ζωής). Επίσης και οι Επιτροπές, με αιτιολογημένη απόφασή τους που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, μπορούν να παραπέμπουν θέματα ιδιαίτερης σημασίας στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Σύγκληση Δημοτικού Συμβουλίου (άρθρο 67 Ν.3852/2010)

- 1) Το Δημοτικό Συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου τουλάχιστον μία φορά το μήνα.
- 2) Ο Πρόεδρος καλεί, επίσης, το Συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο Δήμαρχος ή η Οικονομική Επιτροπή ή η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον

του συνολικού αριθμού των μελών του Συμβουλίου ή το σύνολο των Συμβούλων της μειοψηφίας. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στις ίδιες περιπτώσεις δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθουν δύο (2) μήνες, αφότου εκδόθηκε απορριπτική απόφαση του Συμβουλίου, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων. Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0,5). Αν το Συμβούλιο δεν προσκληθεί το αργότερο μέχρι την έκτη ημέρα από την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή του.

- 3) Αν ο Πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να καλέσει το Συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος από το αξίωμα του Προέδρου με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας (Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης - μέχρι την τοποθέτηση του Ελεγκτή Νομιμότητας), σύμφωνα με την προβλεπόμενη πειθαρχική διαδικασία.
- 4) Η πρόσκληση δημοσιεύεται αυθημερόν στην ιστοσελίδα του Δήμου. Η πρόσκληση επιδίδεται ή γνωστοποιείται στους Συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Δημοτικός Σύμβουλος, που δεν κατοικεί στη διοικητική περιφέρεια του Δήμου, οφείλει αμέσως μετά την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών να δηλώσει στον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου τη διεύθυνση κατοικίας του και να ορίσει με την ίδια δήλωση αντίκλιτο στην έδρα του Δήμου, στον οποίο επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, καθώς και να ορίσει με την ίδια δήλωση οποιοδήποτε, κατά την επιλογή του, πρόσφορο μέσο για τη γνωστοποίηση των ανωτέρω προσκλήσεων. Αν δεν ορίζεται αντίκλιτος ή πρόσφορο μέσο για τη γνωστοποίηση, αρκεί η δημοσίευση της πρόσκλησης στην ιστοσελίδα του Δήμου.
- 5) Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση το Δημοτικό Συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.
- 6) Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου προσκαλείται ο Δήμαρχος, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο Δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του Συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα. Όταν ο Δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται νομίμως. Στην περίπτωση όμως αυτή ο αναπληρωτής δεν στερείται του δικαιώματος της ψήφου κατά τη λήψη αποφάσεων από το Συμβούλιο. Στις συνεδριάσεις των Δημοτικών Συμβουλίων λαμβάνουν το λόγο, εκτός του Δημάρχου και του αρμόδιου Αντιδημάρχου, οι επικεφαλής των παρατάξεων και ειδικοί αγορητές ανά θέμα, που ορίζονται από τις παρατάξεις με σχετική γραπτή δήλωσή τους στο Προεδρείο πριν την έναρξη της συνεδρίασης.

Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να εγγραφούν ως ομιλητές και Δημοτικοί Σύμβουλοι που επιθυμούν να τοποθετηθούν ανά θέμα. Με τον Κανονισμό Λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου, επιβάλλονται πάντως αντίστοιχοι χρονικοί περιορισμοί για τις αγορεύσεις και τις συζητήσεις στο Δημοτικό Συμβούλιο, για τον Δήμαρχο, τους Αντιδημάρχους, τους επικεφαλής των παρατάξεων, τους ειδικούς αγορητές και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

- 7) Ο Πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο Δήμαρχος, η Εκτελεστική Επιτροπή, καθώς και η Οικονομική Επιτροπή και η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής. Το Δημοτικό Συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει, μετά από σχετική πρόταση-εισήγηση του Προέδρου ή του Δημάρχου ή Συμβούλου επικεφαλής δημοτικής παράταξης και χωρίς συζήτηση, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, ότι ένα θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητήσει και να πάρει απόφαση γι' αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Κατά προτεραιότητα και πάντα μετά τον Δήμαρχο εκφράζουν τις απόψεις τους οι επικεφαλής των παρατάξεων, σύμφωνα με τη σειρά εκλογής.
- 8) Στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου προσκαλούνται οι Πρόεδροι των Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων, καθώς και ο εκπρόσωπος της Τοπικής Κοινότητας όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνονται ειδικά θέματα, που αφορούν τις αντίστοιχες Κοινότητες. Για τα θέματα αυτά, τα ανωτέρω πρόσωπα μετέχουν στη συζήτηση με δικαίωμα ψήφου. Σε περίπτωση μη πρόσκλησης, η σχετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου είναι άκυρη.
- 9) Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, εκδίδεται Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- 10) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει, εκτός της έδρας του, στις Τοπικές και Δημοτικές Κοινότητες, ύστερα από απόφαση των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του.

Υποχρεώσεις των Δημοτικών Συμβούλων (άρθρο 68 ν.3852/2010)

1. Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και των επιτροπών του, στις οποίες έχουν εκλεγεί, καθώς και να εκτελούν με επιμέλεια τα καθήκοντά τους και κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.
2. Ο Δημοτικός Σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των δημοτών.
3. Σε σύμβουλο που απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης. Σύμβουλος, που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.

4. Σε σύμβουλο που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.

5. Ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου υποχρεούται να ενημερώνει γραπτώς τον Ελεγκτή Νομιμότητας για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και σε κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος.

Λειτουργία Δημοτικού Συμβουλίου (άρθρο 69 Ν.3852/2010)

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση και λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ευταξία της συνεδρίασης.

Μπορεί να ζητήσει και την αποβολή προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

Αν ο Πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος. Αν και αυτός απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει όποιος Σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του Δικαστηρίου.

Κάθε Δημοτικός Σύμβουλος μπορεί να ζητήσει από τον Δήμαρχο, την Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής πληροφορίες και συγκεκριμένα στοιχεία, που είναι χρήσιμα για να ασκήσει τα καθήκοντά του.

Ο Δήμαρχος οφείλει να του δώσει τις πληροφορίες σε ένα (1) μήνα.

Το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί δια του Προέδρου του να καλεί σε συνεδρίαση δημοτικούς υπαλλήλους ή ιδιώτες για πληροφορίες σχετικές με το θέμα συζήτησης.

Δημοτικές Παρατάξεις (άρθρο 66 ν.3852/2010)

1. Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι έχουν απεριόριστο το δικαίωμα της γνώμης και της ψήφου κατά συνείδηση.

2. Τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου ανήκουν σε δημοτικές παρατάξεις, ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί.

3. Επικεφαλής της δημοτικής παράταξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος Δήμαρχος και, στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης, ανεξαρτητοποίησης, διαγραφής ή αδυναμίας του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των Δημοτικών Συμβούλων που ανήκουν στην παράταξη.

4. Μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς το προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από τη δημοτική παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.

5. Εάν η δημοτική παράταξη έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.

6. Μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξη του, μπορεί να ενταχθεί σε άλλη, με γραπτή δήλωση που υποβάλλεται στο προεδρείο του Δημοτικού Συμβουλίου και υπογράφεται από τον ίδιο και τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των μελών της παράταξης στην οποία προσχωρεί, εφόσον αυτή έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, ή από όλα τα μέλη της παράταξης στην οποία προσχωρεί, εφόσον αυτή έχει λιγότερα από τρία (3) μέλη.
7. Υφιστάμενες παρατάξεις μπορούν να συνενωθούν σχηματίζοντας νέα παράταξη, με γραπτή δήλωση προς το προεδρείο του Δημοτικού Συμβουλίου, την οποία υπογράφει το σύνολο των μελών των συνενούμενων παρατάξεων.
8. Το μέλος που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξη του, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 7, δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου, όπου εκλέχτηκε ως μέλος της παράταξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε. Είναι δυνατή, όμως, η επανένταξή του στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.
9. Για την αποδοτικότερη λειτουργία των δημοτικών παρατάξεων η δημοτική αρχή οφείλει να παραχωρεί σε αυτές κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο, καθώς και γραμματειακή υποστήριξη.

Ι.ε. Εκτελεστική Επιτροπή (άρθρο 62 Ν.3852/2010 & άρθρο 6 Ν.4071/2012)

Η Εκτελεστική Επιτροπή συνιστάται σε όλους τους δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδήμαρχο και συμμετέχουν σε αυτή ο Δήμαρχος και οι Αντιδήμαρχοι. Είναι το επιτελικό όργανο του Δήμου και συνδράμει στον συντονισμό των ενεργειών του Δημάρχου και των Αντιδημάρχων, αλλά και όλων των λοιπών οργάνων του Δήμου και των υπηρεσιών. Ο ρόλος της είναι συντονιστικός της εκτελεστικής λειτουργίας και ειδικότερα της υλοποίησης του προγράμματος της δημοτικής αρχής. Καλούνται στις συνεδριάσεις της να συμμετέχουν - χωρίς δικαίωμα ψήφου - οι Πρόεδροι των Δημοτικών Κοινοτήτων, όταν συζητούνται θέματα που αναφέρονται ειδικά σε αυτές, οι Πρόεδροι των Δημοτικών Νομικών Προσώπων και υπηρεσιακοί παράγοντες, όταν κρίνεται αναγκαίο ότι θα διευκολυνθεί το έργο της (ευρεία σύνθεση). Οι αποφάσεις λαμβάνονται πάντοτε από τη στενή σύνθεση.

Αρμοδιότητες Εκτελεστικής Επιτροπής (άρθρο 63 Ν.3852/2010)

Η Εκτελεστική Επιτροπή, είναι αρμόδια:

- α. για την παρακολούθηση εκτέλεσης των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου
- β. για το συντονισμό της κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος και την παρακολούθηση της εφαρμογής του
- γ. για την κατάρτιση και εισήγηση στο Δημοτικό Συμβούλιο του τεχνικού προγράμματος και την ευθύνη για την υλοποίησή του
- δ. για τη συγκέντρωση και αξιολόγηση των προτάσεων των υπηρεσιών και των Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων για την κατάρτιση του προσχεδίου του προϋπολογισμού και του ετήσιου προγράμματος δράσης το οποίο εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο

ε. για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού στο πλαίσιο της εκτέλεσης του δημοτικού προγράμματος δράσης. Να μη συγχέεται η αρμοδιότητα αυτή της Εκτελεστικής με την ευθύνη της Οικονομικής Επιτροπής για την ψήφιση των πιστώσεων και τον έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης

στ. για την εισήγηση στο Δημοτικό Συμβούλιο μίας σειράς κρίσιμων οργανωτικών κανονιστικών αποφάσεων (π.χ. Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας, Κανονισμός Μέτρησης και Αξιολόγησης της Απόδοσης των δημοτικών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία, το Σχέδιο Χάρτας Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των Δημοτών, Κανονισμό Πληροφόρησης των Πολιτών και Κανονισμό Διαβούλευσης)

ζ. στο πλαίσιο του συντονιστικού επιτελικού έργου της, η Εκτελεστική Επιτροπή αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των Νομικών Προσώπων και των υπηρεσιών του Δήμου και ενημερώνει σχετικά το Δημοτικό Συμβούλιο. Η αρμοδιότητα αυτή είναι πολύ σημαντική διότι συνθέτει το σύνολο του δημοτικού συστήματος και καθιστά την Εκτελεστική Επιτροπή γενικό και οριζόντιο όργανο συντονισμού, αλλά και παρακολούθησης των προγραμματικών στόχων

Οι συνεδριάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής-αν και δεν αναφέρεται ρητά στο νόμο - είναι **δημόσιες**, σύμφωνα με τις γενικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας των συλλογικών διοικητικών οργάνων, αλλά και από το αντικείμενο της αποστολής της.

Λεπτομερής περιγραφή της λειτουργίας της περιγράφεται στον **Πρότυπο Κανονισμό Λειτουργίας της Εκτελεστικής Επιτροπής** στον οποίο - μεταξύ άλλων - προβλέπεται ότι:

π. την ημερήσια διάταξη καταρτίζει ο Δήμαρχος, λαμβάνοντας υπόψη και τις προτάσεις των Αντιδημάρχων για θέματα που κρίνουν σκόπιμο να συζητηθούν στην Εκτελεστική Επιτροπή

θ. οι προτάσεις των Αντιδημάρχων για συζήτηση και λήψη απόφασης απευθύνονται στον Δήμαρχο και συνοδεύονται από σύντομο επεξηγηματικό σημείωμα, το οποίο διανέμεται στα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής πριν από την έναρξη της συνεδρίασης

ι. η πρόσκληση αποστέλλεται υποχρεωτικά στον Γενικό Γραμματέα του Δήμου, καθώς και στους Προέδρους των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων, καθώς και στους Προέδρους των Νομικών Προσώπων και Επιχειρήσεων του Δήμου, εφόσον συζητούνται θέματα που αναφέρονται στους τομείς αρμοδιοτήτων τους

ια. προεδρεύει ο Δήμαρχος, διευθύνει τη συζήτηση και εισηγείται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, εκτός αν αναθέσει την παρουσίαση εισήγησης στον αρμόδιο Αντιδήμαρχο ή όταν το θέμα γράφεται στην ημερήσια διάταξη μετά από πρόταση μέλους της Εκτελεστικής Επιτροπής, οπότε το εισηγείται ο προτείνων.

1.στ. Οικονομική Επιτροπή – Αρμοδιότητες (άρθρο 72 Ν.3852/2010)

Η Οικονομική Επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου.

Ειδικότερα έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α Συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου.

β Ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το Δημοτικό Συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και των εξόδων του Δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Δήμου.

γ Προελέγχει τον απολογισμό.

δ Αποφασίζει αιτιολογημένα για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

ε Αποφασίζει αιτιολογημένα τροποποίηση άπαξ έως πέντε τοις εκατό (5%) του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου, συμβάσεων ποσού έως εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000,00) ευρώ, πλέον ΦΠΑ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Στις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εγκρίνει το πρωτόκολλο παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της.

στ Καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες.

ζ Μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο Δημοτικό Συμβούλιο.

η Εισηγείται προς το Δημοτικό Συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.

θ Αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

ι Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του Δήμου. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το Δημοτικό Συμβούλιο.

ια Αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

ιβ Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του Δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ.1β ν) και παρακολουθεί την υλοποίησή τους.

ιγ Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές και την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων, για το δικαστικό συμβιβασμό, τον εξώδικο συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000,00) ευρώ και εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο που υπερβαίνει το παραπάνω ποσό. Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους Δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια. Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του Δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 281 του ΚΔΚ. Για τις περιπτώσεις περί συμβιβασμού και κατάργηση της δίκης και περί υποβολής προσφυγών και άσκησης ενδίκων μέσων, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης.

Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει, σχετικά, το Δημοτικό Συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικειμένου των τριάντα χιλιάδων (30.000,00) ευρώ.

Το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων.

Η Οικονομική Επιτροπή με ειδική απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της μπορεί να παραπέμψει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο Δημοτικό Συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

1.ζ. Επιτροπή Ποιότητας Ζωής - Αρμοδιότητες (άρθρο 73 Ν.3852/2010)

1) Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής συνιστάται σε Δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων. Είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του Δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων, που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες.

Ειδικότερα:

A. Είναι αρμόδια, με την επιφύλαξη του άρθρου 83, για:

- i. τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου
- ii. την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων επιχειρήσεων και λοιπών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων αρμοδιότητας του Δήμου
- iii. τη χορήγηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής

Η σχετική απόφαση λαμβάνεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες αφέτου περιέλθουν στην Επιτροπή όλα τα νόμιμα δικαιολογητικά και στοιχεία.

B. Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο:

- i. θέματα καθορισμού χρήσεων γης
- ii. θέματα ρυθμιστικών σχεδίων προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ) και έγκρισης πολεοδομικών μελετών
- iii. τη λήψη αποφάσεων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος
- iv. τη λήψη αποφάσεων για θέματα χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ124 Α'), κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και άλλων, σχετικών με το αντικείμενο, αρμοδιοτήτων της
- v. το σχέδιο κανονιστικών αποφάσεων των άρθρων 79 και 82 του ΚΔΚ

2) Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής συντάσσει Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων στους τομείς αρμοδιότητάς της, η οποία συζητείται και εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

3) Το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων.

4) Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής με ειδική απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο Δημοτικό Συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

Η συγκρότηση και εκλογή των μελών της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής και ο τρόπος λειτουργίας των Επιτροπών αυτών ρυθμίζεται με τα άρθρα 74 και 75 του ν.3852/2010.

Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης (άρθρο 77 Ν.3852/2010)

Καταργήθηκε με το άρθρο 174 παρ.2 του ν.4555/2018

Ο θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, προβλέφθηκε για πρώτη φορά με το άρθρο 77 του «Καλλικράτη», για τους Δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων και δι' αυτόν επιχειρήθηκε η δημιουργία ενός οργάνου που θα είχε τη δυνατότητα εκτίμησης όχι μόνο του επιπέδου λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών αλλά και συναγωγής συμπερασμάτων, ως προς τις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων, με ρόλο ελεγκτικό και διαμεσολαβητικό. Σύμφωνα με τις διατάξεις που το θεσμοθετούσαν, ο Συμπαραστάτης επιλεγόταν με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, κατόπιν προκηρύξεως. Έπρεπε να είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας και η θητεία του ακολουθούσε τη θητεία των δημοτικών αρχών.

Έργο του ήταν η παραλαβή καταγγελιών και η μεσολάβηση προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα των δημοτών, όντας υποχρεωμένος να απαντά, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερομένους.

1.η. Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης (άρθρο 76 Ν.3852/2010)

Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης αφορά Δήμους με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 76 του ν.3852/2010.

Συγκροτείται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, δηλαδή μέχρι τέλος Οκτωβρίου, με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, με την πλειοψηφία των 2/3 των μελών του.

Έχει μόνο συμβουλευτικές αρμοδιότητες επί των θεμάτων του Δήμου.

Ειδικότερα:

α) Γνωμοδοτεί στο Δημοτικό Συμβούλιο σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης του δήμου, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου

β) Γνωμοδοτεί για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το Δημοτικό Συμβούλιο ή τον δήμαρχο

γ) Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών

δ) Μπορεί να διατυπώνει παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του ΚΔΚ

Η διατύπωση γνώμης από τη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

ε) Μπορεί να εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο τη διεξαγωγή Δημοτικού Δημοψηφίσματος

στ) Διατυπώνει απλή γνώμη επί του προσχεδίου του προϋπολογισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 77 του ν. 4172/2013 (Α' 167).

Τα μέλη της κυμαίνονται από 25 έως 50, συμπεριλαμβανομένου και του Προέδρου της, που είναι ο Δήμαρχος ή ο οριζόμενος από αυτόν Αντιδήμαρχος.

Αποτελείται από:

α) εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας (επαγγελματικών και εμπορικών συλλόγων και οργανώσεων, επιστημονικών συλλόγων, τοπικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών, εργαζομένων στο Δήμο, ενώσεων γονέων και κηδεμόνων, αθλητικών πολιτιστικών συλλόγων, τοπικών συμβουλίων νέων, εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών) και

β) δημότες κατά το 1/3 του αριθμού των μελών της, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους της οικείας εκλογικής περιφέρειας και τους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, οι οποίοι ορίζονται μετά από κλήρωση. Συνεπώς τα μέλη αυτά είναι από 8-17 ανάλογα με τον αριθμό των εκπροσώπων των φορέων στην συγκεκριμένη Επιτροπή.

Μπορεί να καλούνται να συμμετάσχουν εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων κ.λπ.. Συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά ετησίως πριν τη σύνταξη των προσχεδίων προϋπολογισμού και ετησίως προγράμματος δράσης και τουλάχιστον μια φορά κάθε τρίμηνο για άλλα θέματα.

Με τον Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής Διαβούλευσης, προβλέπεται ακριβώς το σύστημα επιλογής των μελών και συγκρότησης της Επιτροπής και άλλες λεπτομέρειες που αφορούν στη λειτουργία της.

Η συμμετοχή στην Επιτροπή είναι εθελοντική και άμισθη.

Η επιλογή των μελών γίνεται στη βάση της αναλογικής εκπροσώπησης θεματικού αντικειμένου, προκειμένου για φορείς και γεωγραφικής περιοχής, προκειμένου για δημότες. Θα πρέπει από την Επιτροπή να αποκλεισθούν ως μέλη της, πλην του Προέδρου, αιρετοί του Δήμου, της οικείας Περιφέρειας ή μέλη των διοικήσεων Νομικών Προσώπων του Δήμου ή της οικείας Περιφέρειας, με τη λογική ότι θα πρέπει να αποτελεί πράγματι δυνατότητα διαβούλευσης και όχι επανάληψης των θέσεων του Δημοτικού Συμβουλίου.

1.θ. Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών (άρθρο 78 Ν.3852/2010)

■ Το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών αποτελεί και αυτό συμβουλευτικό όργανο του Δήμου, συγκροτείται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και αποτελείται από 5 έως 11 μέλη, που ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο και είναι αιρετοί σύμβουλοι, εκπρόσωποι φορέων μεταναστών, κοινωνικών φορέων, κ.λπ..

■ Συμμετέχει οπωσδήποτε και αλλοδαπός σύμβουλος, εφόσον έχει εκλεγεί στο Δήμο. Προεδρεύει ένας από τους συμβούλους. Το αξίωμα των μελών του Συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο.

■ Το Συμβούλιο ασχολείται με θέματα που αφορούν στη μεταναστευτική πολιτική του Δήμου. Έργο του είναι η καταγραφή και διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του Δήμου ως προς την ένταξή τους στην κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή, την ομαλή κοινωνική ένταξή τους, την επίλυση τυχόν προβλημάτων μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών, όπως και τη διοργάνωση εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

Πέραν των ανωτέρω:

■ Ο νόμος 3852/2010 («Καλλικράτης») ενισχύει το ρόλο του Δημάρχου με τη σαφή πρόβλεψη δυνατότητάς του να συγκροτεί Ομάδες Διοίκησης Έργου και Ομάδες Εργασίας. Οι ομάδες αυτές είναι όργανα συμβουλευτικά και υποστηρικτικά του έργου του Δημάρχου και γενικότερα του Δήμου και είναι σκόπιμο να αξιοποιηθούν με άμεση συγκρότηση τους. Στις ομάδες αυτές συμμετέχουν τόσο Δημοτικοί Σύμβουλοι όσο και προσωπικό του Δήμου και δημόσιοι υπάλληλοι και ιδιώτες με σκοπό τη μελέτη και επεξεργασία ζητημάτων, που απασχολούν τη δημοτική αρχή, έτσι ώστε τα αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων όργανα να έχουν στη διάθεσή τους τεκμηριωμένες προτάσεις και εισηγήσεις. Οι ομάδες αποτελούν εργαλεία του Δημάρχου για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση εξειδικευμένων θεμάτων και κατοχυρώνεται νομοθετικά η δυνατότητα σύστασής τους.

■ Επίσης ο Ν.3852/2010 προβλέπει τη δυνατότητα συγκρότησης με τον Ενιαίο Κανονισμό Λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου, ειδικών επιτροπών για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων. Αποτελούνται από Συμβούλους, προσωπικό του Δήμου και ιδιώτες με συγκεκριμένη κάθε φορά εμπειρία. Των επιτροπών αυτών προεδρεύει μέλος τους που είναι σύμβουλος του Δημοτικού Συμβουλίου. Μπορεί να παραπέμπονται σε αυτές θέματα ημερήσιας διάταξης, μετά από πρόταση του Δημάρχου και με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, για επεξεργασία, όχι όμως θέματα που εισάγουν οι Επιτροπές Οικονομικών και Ποιότητας Ζωής. Ειδικά σε τουριστικούς Δήμους προβλέπεται η σύσταση Επιτροπής Τουριστικής Ανάπτυξης. Και για τις επιτροπές αυτές υπάρχει πρότυπος κανονισμός λειτουργίας τους.

Διοικητική Βοήθεια (άρθρο 98 Ν.3852/2010)

- Πρόκειται για Ειδικό Αυτοτελές Γραφείο σε κάθε Δήμο υπαγόμενο απ' ευθείας στον Δήμαρχο με αρμοδιότητα την παροχή υπηρεσιών σε άτομα που δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ΚΕΠ και λοιπές υπηρεσίες του Δήμου. Οι δημοτικοί υπάλληλοι που απασχολούνται στο γραφείο αυτό και πρέπει να παρέχουν κατ' οίκον υπηρεσίες λέγονται **Δημοτικοί Ανταποκριτές**.
- Παρέχεται η δυνατότητα αξιοποίησης εθελοντικής προσφοράς δημοτών.

ΜΕΡΟΣ Β

Συμβασιακές Πολιτικές: Παλιοί Θεσμοί στην Υπηρεσία των Δημοτικών Αρχών

Α. Συμβάσεις Διαδημοτικής και Διαβαθμιδικής Συνεργασίας (άρθρο 99 Ν.3852/2010)

Δήμοι της ίδιας Περιφέρειας ή όμοροι Δήμοι μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας για λογαριασμό τους ή την υποστήριξη της άσκησης της.

Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου του Δήμου που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα ή Σύνδεσμος στον οποίον μετέχει ο Δήμος που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «**Συμβάσεις Διαδημοτικής Συνεργασίας**». Δήμοι της ίδιας Περιφέρειας και η οικεία Περιφέρεια μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις συνεργασίας, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας ή την υποστήριξη της άσκησης της, για λογαριασμό ενός ή περισσότερων των συμβαλλόμενων μερών.

Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή σύνδεσμος στον οποίο μετέχει ο φορέας που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «**Συμβάσεις Διαβαθμιδικής Συνεργασίας**».

Στις συμβάσεις των δύο προηγούμενων παραγράφων ορίζεται, ιδίως, ο τρόπος άσκησης της ανατιθέμενης αρμοδιότητας ή υποστήριξης της άσκησης της και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών. Οι προβλεπόμενες στη σύμβαση δαπάνες εγγράφονται ως υποχρεωτικές στους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων και αποδίδονται στον αναλαμβάνοντα την αρμοδιότητα φορέα. Τα χρησιμοποιούμενα τεχνικά μέσα και εγκαταστάσεις μπορεί να φέρουν ως διακριτικό τον τίτλο «Διαδημοτική Συνεργασία» ή «Διαβαθμιδική Συνεργασία», αντίστοιχα, που συμπληρώνεται με τα ονόματα των συμβαλλόμενων φορέων ή με άλλο όνομα δηλωτικό της γεωγραφικής ενότητας των φορέων αυτών.

Οι αποφάσεις των οικείων συμβουλίων για την έγκριση συμβάσεων διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών εκάστου.

Β. Προγραμματικές Συμβάσεις (άρθρο 100 ν.3852/2010)

1. Γενικά

Για:

- α) τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής και
- β) την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους έχει θεσπιστεί, ήδη από το 1980, διαμορφώθηκε δε κατά τρόπο συστηματικό με το άρθρο 11 του ν.1416/84, ο αναπτυξιακός θεσμός των Προγραμματικών Συμβάσεων (ΠΣ).

Σύμφωνα με τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι Προγραμματικές Συμβάσεις είναι συμφωνίες που θέτουν το γενικό πλαίσιο για την οργάνωση και διαχείριση δημοσίων υπηρεσιών και την άσκηση συγκεκριμένης κάθε φορά δραστηριότητας από τους οικείους φορείς. Σκοπός τους είναι η διευκόλυνση της παροχής υπηρεσιών με αναπτυξιακό χαρακτήρα σε τοπικό επίπεδο, προκειμένου να παρακαμφθούν τυχόν γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, έλλειψη προσωπικού, αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων και άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες, οι οποίοι καθυστερούν την ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Έτσι, παρέχεται η δυνατότητα στους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να συμβάλλονται με άλλα δημόσια νομικά πρόσωπα, συνδυάζοντας ή αλληλοσυμπληρώνοντας τις αρμοδιότητες ή τα οικονομικοτεχνικά μέσα που διαθέτουν, με εκείνα του αντισυμβαλλόμενου φορέα, προκειμένου να επιτευχθεί η εκπόνηση μελετών, η κατασκευή έργων ή η παροχή υπηρεσιών που εντάσσονται στο πλέγμα των αρμοδιοτήτων και των καταστατικών τους σκοπών. Κρίσιμο εννοιολογικό στοιχείο προσδιορισμού της έννοιας των προγραμματικών συμβάσεων είναι ότι τα συμβαλλόμενα μέρη εκκινούν από κοινή αφετηρία, συμπράττοντας κατά το δυνατόν ισόρροπα για την υλοποίηση προγραμμάτων ή υπηρεσιών στο πλαίσιο κοινά εξυπηρετούμενου δημοσίου σκοπού, τον οποίο είναι εκ του νόμου επιφορτισμένα να επιτελούν.

Οι συμβαλλόμενοι σε μια Προγραμματική Σύμβαση οφείλουν να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει και οι οποίες, αλληλοσυμπληρούμενες τελούν σε αναλογία μεταξύ τους, καθώς και να συμβάλλουν, κατά το αντιστοιχούν σ' αυτούς μερίδιο, στην επίτευξη του επιδιωκόμενου συμβατικού αντικειμένου (απόφ. 2769, 2770 και 2771/2011 Τμ. Μείζονος Σύνοψης Ελεγκτικού Συνεδρίου). Οι Προγραμματικές Συμβάσεις είναι συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται, για τους παραπάνω λόγους, μεταξύ συγκεκριμένων φορέων, που απαριθμούνται περιοριστικά στο νόμο, οι οποίοι και χαρακτηρίζονται «κύριοι συμβαλλόμενοι φορείς», δηλαδή δύο ή περισσότεροι από την κατηγορία των φορέων αυτών, δύνανται να συμβληθούν για την υλοποίηση μιας Προγραμματικής Σύμβασης.

2. Οι κύριοι συμβαλλόμενοι φορείς είναι οι εξής:

- Δήμοι
- Περιφέρειες
- Σύνδεσμοι Δήμων
- Τα δίκτυα Δήμων και Περιφερειών, καθώς και οι Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας
- Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων
- τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς
- η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου στα οποία συμμετέχει ή συνιστά η Ένωση
- η Ένωση Περιφερειών και τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου στα οποία συμμετέχει ή συνιστά η Ένωση
- οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης και η Ένωση ΔΕΥΑ
- οι Επιχειρήσεις ΟΤΑ που ανήκουν στο δημόσιο τομέα, σύμφωνα με την παρ.6 του άρθρου 1 του ν.1256/82
- τα Δημοτικά και Περιφερειακά Ιδρύματα
- τα Κοινωνικά Ιδρύματα και Κληροδοτήματα και τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Οι ανωτέρω φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού, μπορούν να συνάπτουν Προγραμματικές Συμβάσεις είτε μεταξύ τους είτε με το Δημόσιο ή με την Εγνατία Οδό Α.Ε. ή με τη ΜΟΔ Α.Ε. ή με την ΕΤΑΔ ή με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή με ν.π.δ.δ. ή με τους φορείς των παρ. 1 – 5 του άρθρου 12 του ν.4412/2016.

Στις Προγραμματικές Συμβάσεις επιτρέπεται η συμμετοχή και άλλων φορέων, **ως τρίτων συμβαλλομένων, δηλαδή μπορούν να συμμετέχουν σε μια Προγραμματική Σύμβαση στην οποία ήδη υφίστανται τουλάχιστον δύο φορείς από τους κυρίους συμβαλλόμενους**, οι οποίοι περιγράφονται -επίσης περιοριστικά- στο νόμο και είναι:

- Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν
- Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης
- Επιμελητήρια
- Επιστημονικοί φορείς δημοσίου δικαίου
- Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (ΕΠΙ)
- Συνεταιρισμοί, ενώσεις συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων
- Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή Τραπεζών και Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

3. Περιεχόμενο Προγραμματικών Συμβάσεων

Στις Προγραμματικές Συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται, ως ελάχιστο περιεχόμενο:

- το αντικείμενο της Σύμβασης
- ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών
- ο προϋπολογισμός της Σύμβασης
- τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων
- το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της Σύμβασης
- οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της Σύμβασης
- το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητες του
- οι ρήτρες σε βάρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της Προγραμματικής Σύμβασης.

Στο κείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωση του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

Σε περίπτωση που οι συμβαλλόμενοι σε Προγραμματική Σύμβαση αποφασίσουν να αναθέσουν σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων, που προβλέπονται ως αντικείμενο της, **η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία, που διέπει τον υπόχρεο συμβαλλόμενο φορέα, που προβαίνει στην ανάθεση.**

4. Έλεγχος Νομιμότητας Προγραμματικών Συμβάσεων

Οι Προγραμματικές Συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, ήτοι το άρθρο 278 του ν.3852/10, όπως έχει τροποποιηθεί με τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ.1 Ν.4071/2012.

Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις για όλες τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των Προγραμματικών Συμβάσεων που συνάπτουν οι ΟΤΑ και τα Νομικά τους Πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000,00) ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ), διενεργείται υποχρεωτικά **προληπτικός έλεγχος νομιμότητας** αυτών, **πριν από τη σύναψη τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.**

Αν η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των ανωτέρω συμβάσεων υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000,00) ευρώ, ο προσυμβατικός έλεγχος διενεργείται από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου (σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παράγραφος 7 του Π.Δ. 774/1980, όπως ισχύει).

Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Αν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

5. Χρηματοδότηση Φορέων για Εκτέλεση Προγραμματικών Συμβάσεων – Διάθεση Προσωπικού

Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των Προγραμματικών Συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από Εθνικούς Πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα Εθνικά ή Περιφερειακά Προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλομένων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην Προγραμματική Σύμβαση.

Για την εκτέλεση των Προγραμματικών Συμβάσεων και στο πλαίσιο των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλομένου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

6. Ειδικότερες Περιπτώσεις Προγραμματικών Συμβάσεων (άρθρο 100 παρ.5, 6)

α) Πολιτιστικού χαρακτήρα: Εφόσον τα προβλεπόμενα στην Προγραμματική Σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών

λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος η οικεία Περιφέρεια και το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού. Η Προγραμματική Σύμβαση καλείται «**Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης**». Το τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα που μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της Προγραμματικής Σύμβασης, καλείται **Πολιτιστικό Τέλος**.

β) Με αντικείμενο τη βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων: Δήμοι, Σύνδεσμοι, Περιφέρειες και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συμβάλλονται μεταξύ τους για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο τη βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλόμενων φορέων για τη συμμετοχή τους σε συγκεκριμένη σύμβαση, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων της παραγράφου αυτής και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

γ) Για την εποπτεία και επίβλεψη των δημοσίων συμβάσεων έργων ή μελετών είναι δυνατή η σύναψη προγραμματικής σύμβασης, ούτως ώστε αυτή η διαδικασία να αναλαμβάνεται από την τεχνική υπηρεσία του εποπτεύοντος την αναθέτουσα αρχή φορέα ή της οικείας περιφέρειας ή από άλλη τεχνική υπηρεσία φορέων του κεντρικού δημόσιου τομέα (άρθρο 44 παρ.2 ν.4412/2016)

δ) Προγραμματικές Συμβάσεις Διά Βίου Μάθησης: (άρθρο 21 Ν.3879/2010.ΦΕΚ Α163): Για την πραγματοποίηση επενδύσεων, την εφαρμογή προγραμμάτων και την υλοποίηση δράσεων που περιλαμβάνονται σε εθνικό ή περιφερειακό ή τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, για την παροχή υπηρεσιών δια βίου μάθησης κάθε είδους και για την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και οι φορείς διοίκησης της δια βίου μάθησης μπορούν να συνάπτουν, μεμονωμένα ή από κοινού, Προγραμματικές Συμβάσεις μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α'), περιλαμβανομένων των φορέων παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης, εφόσον αυτοί ανήκουν στο δημόσιο τομέα ή και με τους λοιπούς φορείς της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 και μπορούν να συμμετέχουν και οι φορείς που περιγράφονται ως τρίτοι συμβαλλόμενοι ανωτέρω.

ε) Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων των Δημοσίων Δομών Υγείας και για την υλοποίηση προμηθειών προς αυτές (πλην φαρμάκων) συνάπτονται Προγραμματικές Συμβάσεις μεταξύ φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως ορίζονται στο άρθρο 54 του ν.4456/2017, με Υγειονομικές Περιφέρειες, δημόσια νοσοκομεία, στρατιωτικά νοσοκομεία, νοσηλευτικά ιδρύματα εποπτευόμενα από το Υπουργείο Υγείας, δημόσιες Μονάδες Ψυχικής Υγείας, Μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του ΕΣΥ, καθώς και νοσοκομεία που εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

7. Νομικά Ζητήματα σχετικά με τις Προγραμματικές Συμβάσεις

Κατά τη σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη νομικά ζητήματα, που έχουν αναδειχθεί και επιλυθεί νομολογιακά.

Σημαντικότερα ζητήματα:

α) Για το ζήτημα, αν για τη σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία που εφαρμόζεται για την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης (προκήρυξη, διαγωνισμός) κατά το προϊσχύον καθεστώς του π.δ.60/2007, είχε εκδοθεί η 607/2012 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Τμ. VI). Σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία ερμηνεύει τον όρο «Δημόσιες Συμβάσεις» (ως συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσοτέρων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών) συσχετίζοντας αυτή με την ανάλυση, ως ανωτέρω, του θεσμού και του ρόλου των Προγραμματικών Συμβάσεων, συνάγεται ότι η σύναψη των Προγραμματικών Συμβάσεων, ως εκ της φύσεώς τους, δεν υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του Π.Δ. 60/2007, εκτός εάν διαπιστωθεί ότι πρόκειται για κατ' επίφαση Προγραμματική Σύμβαση, εφόσον με αυτή έχει ανατεθεί εξ ολοκλήρου η υλοποίηση του αντικείμενου της συμβάσεως στον ένα αντισυμβαλλόμενο (φορέα από τους εκ τρίτου συμβαλλόμενους), διότι σε αυτήν την περίπτωση ο φορέας δεν συμμετέχει απλώς ως εκ τρίτου συμβαλλόμενος, αλλά ως συνάπτων φορέας και καθίσταται κατ' ουσίαν μοναδικός αντισυμβαλλόμενος των λοιπών κυρίων συμβαλλόμενων φορέων.

Δεν θα πρέπει δηλαδή η Προγραμματική Σύμβαση να υποκρύπτει απ' ευθείας ανάθεση έργου, μελέτης ή και υπηρεσιών.

β) Επίσης, θα πρέπει από το περιεχόμενο της Σύμβασης και από το περιγραφόμενο αντικείμενο και τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, να προκύπτει σαφώς πραγματική -και όχι κατ' επίφαση- δέσμευση των μερών ως προς την ανάληψη συγκεκριμένων και πραγματικών υποχρεώσεων για την υλοποίηση της Σύμβασης.

Ειδικότερα, στις Προγραμματικές Συμβάσεις για την παροχή υπηρεσιών απαιτείται:

α) να καθορίζονται κατά τρόπο συγκεκριμένο, ειδικό και σαφή το αντικείμενο της Σύμβασης, οι συγκεκριμένες δηλαδή υπηρεσίες, έστω και ανά κατηγορίες, που θα παρασχεθούν και το περιεχόμενό τους καθώς και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών, από τα οποία να προκύπτει η συμβολή κάθε μέρους στην υλοποίηση της Σύμβασης, β) να προσδιορίζεται ο αναλυτικός προϋπολογισμός (κοστολόγηση) των επί μέρους (κατηγοριών) υπηρεσιών, έστω και κατά προσέγγιση, ώστε από το άθροισμα των επί μέρους προϋπολογισμών να προκύπτει και επομένως, να δικαιολογείται ο συνολικός προϋπολογισμός της Προγραμματικής Σύμβασης και γ) να αναγράφεται το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής της, το οποίο δεν

μπορεί να ταυτίζεται με το χρόνο περαίωσης των ανατεθεισών υπηρεσιών, δηλαδή τη διάρκεια της Σύμβασης, αλλά πρέπει να περιέχει αναλυτικό χρονικό προγραμματισμό των επί μέρους δράσεων που απαρτίζουν το συμβατικό αντικείμενο. Ο ως άνω ειδικός προσδιορισμός των παραπάνω στοιχείων είναι αναγκαίος, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική και σύμφωνη με τον επιδιωκόμενο σκοπό εκτέλεση της Σύμβασης, η εξοικονόμηση πόρων και η διαφάνεια των χρηματοδοτήσεων, καθώς, επίσης, και να διασφαλίζεται ότι δεν υποκρύπτεται, υπό τον τύπο της Προγραμματικής Σύμβασης, ανεπίτρεπτη έμμεση επιχορήγηση των αναπτυξιακών επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε Προγραμματικές Συμβάσεις από τους συμβαλλόμενους Δήμους, κατά καταστρατήγηση της διάταξης του άρθρου 265 παρ. 3 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (αποφάσεις Τμήματος Μείζονος- Επταμελής Σύνθεση Ελεγκτικού Συνεδρίου 2769, 2770 και 2271/2011, VI Τμ. 2399/2009, Πράξεις VI Τμ. 41, 43, 53, 54/2008, VII Τμ. 63, 78, 133/2008).

γ) (Απόφαση 28/2012 VI τμήματος Ελεγκτικού Συνεδρίου): Τόσο τα έργα και τα προγράμματα, που εκτελούνται στο πλαίσιο συνάψεως μιας Προγραμματικής Σύμβασης, όσο και οι υπηρεσίες που παρέχονται κατ' εφαρμογήν της, πρέπει να έχουν αναπτυξιακό χαρακτήρα (Αποφάσεις VI Τμήματος 2227/2011, 2226/2011 Πράξεις VII Τμήματος 78/2008, 304/2006) και να μην μπορούν - όσον αφορά ειδικότερα στις υπηρεσίες- να παρασχεθούν με άλλο τρόπο εκτός της συνάψεως της οικείας Προγραμματικής Σύμβασης (Απόφαση VI Τμήματος 2226/2011, Πράξεις VII Τμήματος 78/2008, 205/2007). Επίσης, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην εφαρμογή του νόμου, όσον αφορά τη διάκριση μεταξύ των κυρίων συμβαλλομένων φορέων και των εκ τρίτων συμβαλλομένων. Δηλαδή να γίνει κατανοητό ότι την ικανότητα αυτή έχουν, μεταξύ άλλων, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης. Με το εδάφιο υπό στοιχείο β της παραγράφου 1 του άρθρου 100, παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής, στις Προγραμματικές Συμβάσεις σε ευρύ κύκλο φορέων, αλλά ως εκ τρίτου συμβαλλομένων. Μεταξύ αυτών των φορέων συγκαταλέγονται και οι Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες τις οποίες συνιστούν οι Δήμοι.

Εκ τούτων παρέπεται ότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν μπορούν να συμμετέχουν σε Προγραμματική Σύμβαση ως μοναδικοί αντισυμβαλλόμενοι, αναλαμβάνοντας εξ ολοκλήρου το αντικείμενο αυτής, αλλά μόνον από κοινού με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, στους οποίους-και μόνο- αναγνωρίζεται η ικανότητα να συνάπτουν Προγραμματικές Συμβάσεις. Κατά συνέπεια, μία Προγραμματική Σύμβαση, η οποία έχει συναφθεί μεταξύ των φορέων που προσδιορίζονται ως ανωτέρω ως κύριοι συμβαλλόμενοι φορείς (εδαφ. υπό στοιχείο α της παραγράφου 1 του Ν. 3852/2010) και μίας Αναπτυξιακής Ανώνυμης

Εταιρείας του εδαφίου υπό στοιχείο β της ίδιας παραγράφου, δεν είναι νόμιμη όταν στην τελευταία έχει ανατεθεί εξ ολοκλήρου η υλοποίηση του αντικείμενου της συμβάσεως, διότι σε αυτήν την περίπτωση δεν συμμετέχει απλώς ως εκ τρίτου συμβαλλόμενη, αλλά ως συνάπτων φορέας και καθίσταται κατ' ουσίαν μοναδικός αντισυμβαλλόμενος των λοιπών φορέων του εδαφίου υπό στοιχείο α. (Ε.Σ. 2399/2009, Πράξεις VI Τμήματος 259/2007, 54/2008, 53/2008, 43/2008, 41/2008, 25/2008, 24/2008, 259/2007, 17/2006, 30/2005, Πράξεις VII Τμήματος 133/2008, 78/2008, 63/2008, 137/2007, 227/2006, 46/2005).

ΜΕΡΟΣ Γ

Ενδοδημοτική Αποκέντρωση

Κοινότητες - Όργανα διοίκησης Κοινοτήτων (άρθρο 8 του ν.3852/2010)

1. Όργανα των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, με βάση τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, είναι:

- α) Το συμβούλιο της κοινότητας.
- β) Ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας.

2. Το συμβούλιο της κοινότητας αποτελείται από πέντε (5) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από τριακόσιους έναν έως δύο χιλιάδες (301-2.000) κατοίκους, από επτά (7) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες (2.001-10.000) κατοίκους, από έντεκα (11) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως πενήντα χιλιάδες (10.001-50.000) κατοίκους και από δεκαπέντε (15) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) και άνω κατοίκους.

3. Όργανο των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκους είναι ο πρόεδρος της κοινότητας

II. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 300 ΚΑΤΟΙΚΩΝ

(Α) Πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων:

Εκλέγεται, με ψηφοφορία από το σύνολο των μελών του οικείου συμβουλίου και για το σύνολο της δημοτικής περιόδου, ο σύμβουλος ενός από τους δύο πρώτους κατά σειρά εκλογής συνδυασμούς, που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του, με τη διαδικασία που περιγράφεται στο νόμο (άρθρο 67 παρ.2 Ν.4604/2019).

Όταν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί μέλος του συμβουλίου της κοινότητας, που ορίζεται από αυτόν, ως αναπληρωτής του.

Τα μέλη του συμβουλίου της κοινότητας μπορούν, με γραπτή δήλωσή τους προς τον δήμαρχο, να ανεξαρτητοποιηθούν από το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση ανεξαρτητοποίησης του προέδρου, αυτός εκπίπτει από το αξίωμά του και εφαρμόζεται η διαδικασία της επόμενης παραγράφου.

Αν η θέση του Προέδρου του συμβουλίου της κοινότητας κενωθεί λόγω θανάτου ή παραίτησης ή έκπτωσης από το αξίωμα ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου, επαναλαμβάνεται η διαδικασία εκλογής, μεταξύ του επόμενου σε σταυρούς προτίμησης συμβούλου από το συνδυασμό του προέδρου και του πρώτου συμβούλου σε σταυρούς προτίμησης από τον δεύτερο συνδυασμό που έλαβε μέρος στη διαδικασία εκλογής προέδρου.

Αρμοδιότητες Προέδρου του Συμβουλίου κοινότητας άνω των 300 κατοίκων:

- α) Εκπροσωπεί το συμβούλιο της κοινότητας.
- β) Ασκήι κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται από τον δήμαρχο.
- γ) Μεταφέρει και παρουσιάζει στον δήμαρχο και στα άλλα αρμόδια όργανα του δήμου τα προβλήματα της κοινότητας, συνεργάζεται με τον δήμαρχο, τους Αντιδημάρχους και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες, προκειμένου να προετοιμάσει κάθε θέμα, που θα συζητηθεί στο συμβούλιο της κοινότητας, παρακολουθεί την προώθηση από το δήμο των θεμάτων που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου που έχουν σταλεί σε αυτόν.
- δ) Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη κοινότητα.
- ε) Εισηγείται στο συμβούλιο θέματα της αρμοδιότητάς του και εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου της κοινότητας του.
- στ) Ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις. Στον Πρόεδρο χορηγούνται από το Δήμο έξοδα κίνησης, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας.

(Β) Αρμοδιότητες Συμβουλίου Κοινότητας άνω των 300 κατοίκων (άρθρο 84 Ν.4555/2018).

1. Το συμβούλιο κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ασκήι τις ακόλουθες αρμοδιότητες, εντός των ορίων της κοινότητας:

- α) εκφράζει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το Δημοτικό Συμβούλιο, για την εκτέλεση νέων έργων εντός της κοινότητας, καθώς και για τη συντήρηση και τη λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί,
- β) αποφασίζει ποια έργα και δράσεις θα εκτελεστούν στην κοινότητα, από το ποσοστό των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων που προορίζονται για επενδυτικές ανάγκες του δήμου, που της αναλογούν, σύμφωνα με την παράγραφο 4Α του άρθρου 259,
- γ) μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία, διά του αρμόδιου Αντιδημάρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές,
- δ) μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής,
- ε) λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτόν τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ,
- στ) μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών και την καλή λειτουργία του δικτύου δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται γι' αυτό με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου,

ζ) μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του δήμου,

η) μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, τη συντήρηση και την ευταξία του κοιμητηρίου της κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή οικογενειακών τάφων και λοιπών ταφικών μνημείων και εκδίδει τις άδειες για την παράταση ταφής και την ανακομιδή οστών,

θ) καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και έχει την ευθύνη της ομάδας πυρασφάλειας της κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του δήμου, ενώ, κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών,

ι) είναι υπεύθυνο για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια της κοινότητας και έχει καθήκον να αναφέρει αμελλήτι στον δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο ζημίες ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου,

ια) μέλη του συμβουλίου της κοινότητας συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την κοινότητα που ασκούν τα καθήκοντά τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται, σύμφωνα με το ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασής του, η συμμετοχή μελών τοπικού συμβουλίου ή μελών του Δημοτικού Συμβουλίου δήμου ο οποίος καταργείται με το ν. 4555/2018,

ιβ) στις περιπτώσεις όπου ο δήμος είναι ο αρμόδιος φορέας λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 2 και την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4497/2017 (Α' 171), προτείνει, ως προς την κοινότητα, τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες, καθώς και τους χώρους στάθμευσης οχημάτων. Οι αποφάσεις του συμβουλίου της κοινότητας για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και αποστέλλονται στην επιτροπή ποιότητας ζωής, προκειμένου να διαμορφώσει την εισήγησή της προς το Δημοτικό Συμβούλιο για την έκδοση των προβλεπόμενων σχετικών τοπικών κανονιστικών αποφάσεων.

ιγ) προωθεί τον εθελοντισμό και συνεργάζεται με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινότητας.

2. Το συμβούλιο της κοινότητας διατυπώνει, επίσης, γνώμη και προτάσεις, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής από τα αρμόδια όργανα του δήμου, σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

α) τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου, για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στην κοινότητα, με κριτήριο ότι θα συμβάλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής,

β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου, που βρίσκονται στην κοινότητα, την κάθε μορφής εκμίσθωση ή παραχώρηση εκτάσεων εντός των ορίων αυτής, καθώς και την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών εν γένει στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της κοινότητας.

- γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,
- δ) τη συντήρηση των δημοτικών και αγροτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων της περιοχής της κοινότητας,
- ε) την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής της κοινότητας,
- στ) την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών, καθώς και για την καθαριότητα αυτών,
- ζ) την προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων από την πχορρύπανση,
- η) την περισυλλογή και εν γένει τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα,
- θ) τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά και κοινωνικά θέματα,
- ι) τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας, να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της,
- ια) την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της κοινότητας,
- ιβ) την τροποποίηση των ορίων της κοινότητας,
- ιγ) την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν τους κατοίκους και την περιφέρεια της κοινότητας, ιδίως αστέγων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής της,
- ιδ) την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της κοινότητας.

3. Τα συμβούλια των κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ασκούν και τις αρμοδιότητες του προέδρου των κοινοτήτων έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, που προβλέπονται στο άρθρο 82 του ν. 4555/2018.

(Γ) Σύγκληση του Συμβουλίου της Κοινότητας:

- ✓ συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του υποχρεωτικά τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα, καθώς και όταν το απαιτούν οι υποθέσεις της κοινότητας
- ✓ ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση ή ηλεκτρονικά, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο γραφείο της κοινότητας, και επιδίδεται στους συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων
- ✓ ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο, ύστερα από γραπτό αίτημα του ενός τρίτου (1/3) τουλάχιστον των μελών του. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση των μελών του που υπέβαλαν την αίτηση

- ✓ ο πρόεδρος του συμβουλίου καλεί το συμβούλιο ύστερα από γραπτή αίτηση εκατό (100), τουλάχιστον, κατοίκων της κοινότητας. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέχεται με πρόσκληση του συμβούλου που αναδείχθηκε πρώτος σε σταυρούς και, επί ισοψηφίας, εκείνου που αναγράφεται πρώτος στην απόφαση ανακήρυξης
- ✓ Αν ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας παραλείπει αδικαιολόγητα επί δύο (2) συνεχείς μήνες ή δύο (2) συνεχείς φορές κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 να συγκαλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και, σε περίπτωση υποτροπής, να τιμωρηθεί με την ποινή της έκπτωσης από το αξίωμα.

(Δ) Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του συμβουλίου της κοινότητας:

Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου της κοινότητας είναι δημόσιες και γίνονται στο γραφείο αυτής υπό την προεδρία του προέδρου του συμβουλίου και ισχύουν αντίστοιχα τα προβλεπόμενα για τη σύγκληση, απαρτία και λήψη αποφάσεων με αυτά που προβλέπονται για τα Δημοτικά Συμβούλια.

III. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΕΩΣ ΚΑΙ 300 ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Είναι ο επιτυχών υποψήφιος.

Στον πρόεδρο χορηγούνται από το δήμο έξοδα κίνησης, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας.

Αρμοδιότητες προέδρου κοινότητας έως και 300 κατοίκων:

Ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται από τον δήμαρχο και συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη κοινότητα.

Πλέον αυτών ασκεί και τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 83 Ν.4555/2018

Ενδεικτικά:

- α) εκφράζει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το Δημοτικό Συμβούλιο, για την εκτέλεση νέων έργων εντός της κοινότητας, καθώς και για τη συντήρηση και τη λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί,
- β) αποφασίζει για την κατανομή του αναλογούντος στην κοινότητα ποσοστού των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων που προορίζονται για επενδυτικές ανάγκες του δήμου, σύμφωνα με την παράγραφο 4Α του άρθρου 259,
- γ) μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία δια του αρμόδιου Αντιδημάρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές,
- δ) μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής,

κλπ

Επίσης διατυπώνει γνώμη στο Δημοτικό Συμβούλιο για θέματα, όπως περιγράφονται στο νόμο και ενδεικτικά:

- α) τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου, για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στην κοινότητα, με κριτήριο ότι θα συμβάλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής,
 - β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου, που βρίσκονται στην κοινότητα, την κάθε μορφής εκμίσθωση ή παραχώρηση εκτάσεων εντός των ορίων αυτής, καθώς και την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών εν γένει στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της κοινότητας,
 - γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,
- κ.λπ

Με αιτιολογημένη απόφασή του εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο, σχετικά με τη λήψη απόφασης, για τη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων και ειδών διαβίωσης ή περίθαλψης σε οικονομικά αδύνατους κατοίκους και πολύτεκνους, καθώς και τη μείωση δημοτικών φόρων ή τελών ή απαλλαγή από αυτούς για τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις πρόσωπα, καθώς και τα πρόσωπα που χρήζουν «βοήθειας στο σπίτι» και «διοικητικής βοήθειας».

Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά σε κοινότητα έως τριακοσίων (300) κατοίκων, γίνεται από την Οικονομική Επιτροπή, μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου προέδρου.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

- ✓ Ο Δήμαρχος, με απόφασή του, που δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου, μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στους προέδρους ή τα συμβούλια κοινότητων.
- ✓ Το Δημοτικό Συμβούλιο με απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του στους προέδρους ή στα συμβούλια των κοινότητων. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα, και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται μέσα στα όρια της οικείας κοινότητας.
- ✓ Δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση των ακόλουθων αρμοδιοτήτων:
 - α) η έκδοση κανονιστικών πράξεων,
 - β) η επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων,
 - γ) η σύναψη δανείων,
 - δ) η σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και η εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν και
 - ε) οι αποφάσεις που κατά ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου.

- ✓ Αν για οποιονδήποτε λόγο ο πρόεδρος ή το συμβούλιο της κοινότητας δεν ασκεί τις αρμοδιότητες του, τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανά του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το Δημοτικό Συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του Δημάρχου ή του τυχόν κατά τόπο αρμόδιου ορισμένου Αντιδημάρχου.
- ✓ Με απόφαση του Δημάρχου, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, ορίζονται υπάλληλοι του δήμου για τη γραμματειακή εξυπηρέτηση των οργάνων των κοινοτήτων, για τη στελέχωση των υπηρεσιών του δήμου που εδρεύουν σε κοινότητες, καθώς και για την παροχή «διοικητικής βοήθειας» των κατοίκων και διατίθενται κατάλληλοι χώροι και εξοπλισμός για τις ανάγκες των κοινοτήτων.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΤΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Οι αποφάσεις των προέδρων των κοινοτήτων με πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων και οι αποφάσεις των συμβουλίων των κοινοτήτων με πληθυσμό μεγαλύτερο των τριακοσίων (300) κατοίκων δημοσιεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου.

Οι αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των κοινοτήτων, εκτός από τις γνωμοδοτικές, είναι εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Η ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Οι αποφάσεις των οργάνων των κοινοτήτων, με τις οποίες διατυπώνονται οι προτάσεις για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους, διαβιβάζονται στον δήμαρχο μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από τη λήψη τους. Ο Δήμαρχος φροντίζει να τεθούν αμέσως υπόψη των αρμόδιων οργάνων του δήμου τα οποία οφείλουν να τις μελετήσουν και να ενημερώσουν σχετικά για κάθε θέμα το αρμόδιο όργανο της κοινότητας μέσα σε ένα (1) μήνα.

2. Τα αρμόδια όργανα του δήμου μπορούν:

α) να επιστρέψουν την απόφαση του οργάνου της κοινότητας με παρατηρήσεις για επανεξέταση τυχόν του θέματος,

β) να την παραπέμψουν στο Δημοτικό Συμβούλιο,

γ) να τη διαβιβάσουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες. Σε κάθε περίπτωση τα αρμόδια όργανα του δήμου οφείλουν να ενημερώνουν τον πρόεδρο της κοινότητας ή του συμβουλίου της κοινότητας, για τα μέτρα που λαμβάνονται για την προώθηση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις των οργάνων της κοινότητας.

3. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας στον οποίον κοινοποιούνται όλες οι ενέργειες, πράξεις και παρατηρήσεις των οργάνων και υπηρεσιών του δήμου που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου της κοινότητας, υποχρεούται να ενημερώνει αμέσως το συμβούλιο.

4. Στους προέδρους και στα συμβούλια των κοινοτήτων αποστέλλεται αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης του Δημοτικού Συμβουλίου και των αποφάσεων αυτού και των άλλων συλλογικών οργάνων του δήμου.

Οι υποχρεώσεις των συμβούλων τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων είναι αντίστοιχες με των Δημοτικών Συμβούλων.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Με ευθύνη του προέδρου ή του συμβουλίου κοινότητας, σε συνεργασία με τον τυχόν ορισμένο κατά τόπο αρμόδιο αντιδήμαρχο, καλούνται οι κάτοικοι και οι φορείς της κοινότητας, τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος σε συνέλευση και προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου, ανάλογα με το χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της κοινότητας και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος ιδίως ως προς:

- α) την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής τους,
- β) τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου,
- γ) τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν στην κοινότητα,
- δ) την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της κοινότητας,
- ε) την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και
- στ) κάθε άλλο θέμα που αφορά την κοινότητα.

Σε κοινότητες άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων, οι συνελεύσεις των κατοίκων μπορεί να γίνονται και ανά συνοικία, ενορία ή άλλη πρόσφορη υποδιαίρεση.

ΜΕΡΟΣ Δ

Λειτουργία Δημοτικών Υπηρεσιών

I. Γενικός Γραμματέας Δήμου (άρθρο 161 Ν.3584/2007)

Ο Δήμαρχος, όπως σημειώσαμε, είναι στο επίκεντρο του συστήματος διακυβέρνησης, ως ο πολιτικοδιοικητικός προϊστάμενος του διοικητικού μηχανισμού του Δήμου και ο αρχηγός της πλειοψηφούσας δημοτικής παράταξης, που καθορίζει την πορεία του Δήμου μέσω των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου.

Ο ρόλος του είναι και πρέπει να είναι επιτελικός, δηλαδή δίνει κατευθύνσεις για τη δράση των δημοτικών υπηρεσιών και την υλοποίηση του προγράμματος της δημοτικής αρχής. Σε ένα σύστημα όμως διοίκησης πολυδαίδαλο, η διοικητική λειτουργία του Δημάρχου ασκείται σε βάρος του επιτελικού πολιτικού του ρόλου. Αντίβαρο σε αυτή την θεσμική ανισορροπία είναι η θεσμοθέτηση του Γενικού Γραμματέα του Δήμου, ρόλος του οποίου είναι να επικουρεί τον Δήμαρχο στο διοικητικό του ρόλο και η πρόσφατη θεσμοθέτηση της Εκτελεστικής Επιτροπής η οποία επιτρέπει τον Δήμαρχο να ασκήσει το συντονιστικό επιτελικό του ρόλο, πάντα σε συνδυασμό και με την μεταβίβαση πολιτικών αρμοδιοτήτων στους Αντιδημάρχους.

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο νομοθέτης αναγνωρίζει την αναγκαιότητα υποστήριξης του Δημάρχου στο διττό ρόλο του, έτσι ώστε αυτός να μπορεί να ασκεί τον επιτελικό ρόλο του και να δημιουργεί πολιτική για την πόλη του.

Ας δούμε ιστορικά την καθιέρωση του θεσμού του Γενικού Γραμματέα και την αναγκαιότητα σύστασης οργανικής θέσης για να κατανοήσουμε το ρόλο του στη διοίκηση ενός Δήμου.

Στην ελληνική πραγματικότητα η ανάγκη αποσυμφόρησης του Δημάρχου από τα διοικητικά του καθήκοντα έγινε σχετικά νωρίς αντιληπτή και έτσι προβλέφθηκε στην αρχή η δυνατότητα πρόβλεψης θέσης Γενικού Γραμματέα σε Δήμους άνω των 20.000 κατοίκων με το ν.δ.1140/72, δυνατότητα που καταργείται με το ν.1188/81 και δίνεται μόνο σε πολύ μεγάλους Δήμους, άνω των 100.000 κατοίκων. Αργότερα με το ν.1416/84 οι Δήμοι που μπορούν να έχουν Γενικό Γραμματέα είναι αυτοί άνω των 50.000 κατοίκων με οικονομική δυνατότητα και το 1989 με το ν.1832/89 μειώνεται και πάλι το όριο του πληθυσμού στις 20.000 κατοίκους ενώ παραμένει ακόμη και η προϋπόθεση της «ανάλογης» οικονομικής δυνατότητας. Αργότερα αναγνωρίζεται νομοθετικά η δυνατότητα αυτή και στις πρωτεύουσες νομών, ανεξαρτήτως λοιπών προϋποθέσεων και τέλος φτάνουμε στο σημερινό πλαίσιο των Δήμων άνω των 20.000 κατοίκων.

Σημειώνεται ότι με το άρθρο 26 του ν.4255/2014 (ΦΕΚ 89 Α) «Δήμοι που συνέστησαν θέση μετακλητού Γενικού Γραμματέα» βάσει των διατάξεων του αρ. 162 του ν.3584/2007 (ΦΕΚ 143 Α «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων»), όπως ισχύει (ήτοι πληθυσμός άνω των 20.000 κατοίκων), αλλά με τη νέα απογραφή μειώθηκε ο πληθυσμός, μπορούν να διατηρήσουν τη θέση αυτή ανεξαρτήτως πληθυσμιακού μεγέθους. Ο Γενικός Γραμματέας διορίζεται και απολύεται με απόφαση του αρμόδιου για το διορισμό

οργάνου, που δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο Γενικός Γραμματέας παύει να ασκεί τα καθήκοντα του και απολύεται αυτοδικαίως όταν ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος του Συνδέσμου που τον προσέλαβε απολέσει την ιδιότητα του για οποιονδήποτε λόγο. «Ο Γενικός Γραμματέας πρέπει να κατέχει πτυχίο ή δίπλωμα σχολής Πανεπιστημιακής ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΠΕ ή ΤΕ)», όπως προβλέπεται στο άρθρο 82.

Σύμφωνα λοιπόν με τα ισχύοντα, ο Γενικός Γραμματέας ευθύνεται έναντι των πολιτικών οργάνων του Δήμου, και ιδιαίτερα έναντι του Δημάρχου, για την κανονική λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου, προγραμματίζοντας, οργανώνοντας, συντονίζοντας και ελέγχοντας τις επιμέρους δραστηριότητες των υπηρεσιών, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που του έχουν χορηγηθεί, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα της δράσης με βάση τα προγράμματα που αποφασίζει εκάστοτε η δημοτική αρχή.

Ο Γενικός Γραμματέας προΐσταται αμέσως μετά τον Δήμαρχο όλων των υπηρεσιών του Δήμου και προσυπογράφει τα από το Δήμαρχο υπογραφόμενα έγγραφα. Είναι μετακλητός υπάλληλος, που διορίζεται και απολύεται από τον Δήμαρχο και καταλαμβάνει θέση του Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών (ΟΕΥ) του οικείου Δήμου. Υπόκειται διοικητικά και ιεραρχικά στον Δήμαρχο. Η διοίκηση των υπηρεσιών του Δήμου ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων, που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφαση του.

Το άρθρο 14 παρ. 2^ο του ν.3852/2010 θεσπίζει κώλυμα για τον Γενικό Γραμματέα εκλογής του στο αξίωμα του Δημάρχου, Δημοτικού Συμβούλου ή προέδρου ή συμβούλου κοινότητας, δεδομένου ότι και για αυτόν, όπως και για τους υπαλλήλους του οικείου Δήμου με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (άρθρο 14 παρ.2β ν.3852/2010), συντρέχει ο ίδιος δικαιολογητικός λόγος που επιβάλλει τη θέσπιση του συγκεκριμένου κωλύματος, δηλαδή η προστασία του δημοσίου συμφέροντος από τον επηρεασμό που είναι δυνατόν να ασκήσουν στο εκλογικό σώμα πρόσωπα τα οποία κατέχουν δημόσια θέση στο Δήμο όπου υπηρετούν (πρβλ. ΣτΕ 452/1988) και η αποφυγή της προπαρασκευής, με τον τρόπο αυτό, της σταδιοδρομίας τους ως δημοτικών αρχόντων (ΣτΕ 117/2004).

Η απόφαση διορισμού και απόλυσης του Γενικού Γραμματέα δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο Γενικός Γραμματέας παύει να ασκεί τα καθήκοντα του και απολύεται αυτοδικαίως όταν ο Δήμαρχος που τον προσέλαβε απολέσει την ιδιότητα του για οποιονδήποτε λόγο. Εφόσον τη θέση αυτή καταλάβουν υπάλληλοι και λειτουργοί του δημόσιου τομέα (πλην των υπαλλήλων του οικείου δήμου), ο χρόνος υπηρεσίας τους, που διανύεται στις θέσεις αυτές λογίζεται, για όλες τις συνέπειες, ως πραγματική υπηρεσία στην οργανική τους θέση. Σε περίπτωση αποχώρησής τους από την παραπάνω θέση επανέρχονται αυτοδικαίως στη θέση που κατείχαν πριν από το διορισμό τους. Αν η θέση αυτή δεν είναι κενή, θεωρούνται ότι κατέχουν ομοίοβαθμη προσωρινή θέση, που συνιστάται αυτοδικαίως και καταργείται επίσης αυτοδικαίως, όταν αποχωρήσουν από την υπηρεσία.

Οι αποδοχές του Γενικού Γραμματέα καθορίζονται με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ, η οποία παρέχεται εντός μηνός αφότου ζητηθεί και δεν λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης.

Με την ΚΥΑ 54698/2018 καθορίζονται οι μηνιαίες αποδοχές των Γενικών Γραμματέων, οι οποίες ανέρχονται σε ποσοστό 65% επί της αντιμισθίας του οικείου Δημάρχου και οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερες των αντίστοιχων αποδοχών των υπαλλήλων ειδικών θέσεων 1ου βαθμού, όπως αυτές καθορίζονται κάθε φορά.

Ο Γενικός Γραμματέας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων του Δήμου

β) Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες του Δήμου κατά την άσκηση του έργου τους

γ) Προβαίνει στη μελέτη και εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση και προαγωγή των λειτουργιών του Δήμου

δ) Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου ή της Οικονομικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη ή έχουν ήδη συζητηθεί σε αυτά, καθώς και να τα υποστηρίζει ενώπιον των ανωτέρω οργάνων, εφόσον κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου ή των άλλων Επιτροπών

ε) Παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων των οργάνων του Δήμου από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου

στ) Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης του Δήμου, σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά το Δημοτικό Συμβούλιο, την Εκτελεστική Επιτροπή και την Οικονομική Επιτροπή

ζ) Μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχικού δυναμικού και των τεχνικών μέσων του Δήμου

η) Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στο Δήμο

Ο νόμος δίνει τη δυνατότητα στον Δήμαρχο, με απόφασή του, να εκχωρεί στον Γενικό Γραμματέα δικαίωμα υπογραφής εγγράφων, πλην ενταλμάτων, καθώς και άλλες αρμοδιότητες, πλην των ανωτέρω προβλεπόμενων στο νόμο.

Ο ρόλος του Γενικού Γραμματέα στη Λειτουργία ενός Δήμου

Η θέση του Γενικού Γραμματέα απηχεί την πρόθεση του νομοθέτη να απαλλαγεί ο Δήμαρχος από τα διοικητικά του καθήκοντα, ως προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου, έτσι ώστε να μπορεί να αποφασίζει και να ασκεί γενικότερη πολιτική και να αφοσιώνεται στην εφαρμογή αυτής κατά τη δημοτική περίοδο.

Για το λόγο αυτό και ο έλληνας Δήμαρχος σε σχέση με τους ευρωπαίους ομολόγους του, σύμφωνα με στοιχεία έρευνας, που αποτυπώνονται στο βιβλίο του Ν. Χλέπα «Ο Δήμαρχος ως αιρετός ηγέτης» (από το οποίο έχουν ληφθεί στοιχεία για την παρουσίαση αυτή), φαίνεται ιδιαίτερα βεβαρημένος, ως προς το χρονικό φορτίο εργασίας, γεγονός που θα πρέπει να

αποδοθεί τόσο στη συμφόρηση ευθυνών στο πρόσωπο του όσο και σε παράγοντες, όπως η ελλιπής στελέχωση των Δήμων, η μειωμένη εμπιστοσύνη στις διαπροσωπικές σχέσεις και η κακή οργάνωση των υπηρεσιών, η αφίερωση ιδιαίτερα μεγάλου χρόνου σε συναντήσεις με τους δημότες, παράγοντες που οδηγούν στην αντικειμενική αδυναμία του Δημάρχου για σοβαρή προετοιμασία και ενασχόληση με ουσιώδη ζητήματα που αφορούν την επεξεργασία και υλοποίηση της στρατηγικής για την πόλη.

Βλέπουμε λοιπόν ότι, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ο Δήμαρχος είναι προϊστάμενος του προσωπικού και των υπηρεσιών του Δήμου, τις οποίες και διευθύνει, δίνοντας τη δυνατότητα στους μεγάλους Δήμους να υπάρχει Γενικός Γραμματέας που θα αναλάβει αυτές τις διοικητικές ευθύνες. Η μέχρι σήμερα όμως εμπειρία είναι ότι ο Έλληνας Δήμαρχος συγκεντρώνει πολλές αρμοδιότητες και ευθύνες προς την διοικητική διοίκηση, σε σχέση με τον ευρωπαϊκό Δήμαρχο. Στις ευρωπαϊκές χώρες συναντάται το μοντέλο του «δυϊσμού» στην κορυφή του Δήμου, αφού προβλέπεται ιδιαίτερη θέση για ανώτατο δημοτικό αξιωματούχο «chief executive officer», επί θητεία, που είναι επικεφαλής των υπηρεσιών και υπεύθυνος έναντι της πολιτικής ηγεσίας για την λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου.

Στα κράτη αυτά, όπου κυρίως ο τίτλος του Γενικού Γραμματέα αντιστοιχεί περισσότερο σε «city manager», το θεσμικό πλαίσιο αναγνωρίζει την παραδοσιακή διάκριση ανάμεσα στην πολιτική επεξεργασία αφενός και τη διοικητική εφαρμογή των πολιτικών αφετέρου ή ανάμεσα στην πολιτικά υπεύθυνη αιρετή ηγεσία και στην επαγγελματική, αυστηρά δημοτική διοίκηση, την οποία έχει αναλάβει ο ανώτατος μη αιρετός αξιωματούχος (Χλέπας).

Οι λόγοι αυτοί οδήγησαν το νομοθέτη αρχικά όπως φαίνεται από την προαναφερθείσα νομοθεσία στη θεσμοθέτηση της θέσης του Γενικού Γραμματέα και πρόσφατα με τον Καλλικράτη στην θεσμοθέτηση της Εκτελεστικής Επιτροπής, το όργανο που λειτουργεί ως «υπουργικό συμβούλιο» στον Δήμο, με στόχο την στήριξη του Δημάρχου στο ρόλο του και την αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων του και την εφαρμογή της πολιτικής στην πόλη του.

Ο Δήμαρχος, λοιπόν, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, είναι άμεσα και προσωπικά υπεύθυνος για τη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών, τις οποίες διευθύνει, δηλαδή κατευθύνει, συντονίζει, παρακολουθεί και ελέγχει τη δράση τους. ενώ ασκεί προληπτικό και κατασταλτικό ιεραρχικό έλεγχο, καθώς και πειθαρχικό έλεγχο. Εκδίδει τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία πράξεις για τις υπηρεσιακές μεταβολές του προσωπικού.

Εκτός όμως από τις παραπάνω «τυπικά διοικητικές» ευθύνες του Δημάρχου θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι για την υποστήριξη του έργου του και την εφαρμογή της πολιτικής και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, θα πρέπει να υπάρξει μια σχέση του με το προσωπικό τέτοια ώστε να εξυπηρετείται μια αμφίδρομη επικοινωνία και έγκαιρη πληροφόρηση ως προς την πρόοδο των πολιτικών αλλά και τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην καθημερινότητα, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες. Τα στελέχη δηλαδή του Δήμου πρέπει να γνωρίζουν τις επιδιώξεις, τους στόχους, την πολιτική της δημοτικής αρχής ενώ η δημοτική αρχή πρέπει

να γνωρίζει τα θέματα που δημιουργούν δυσλειτουργία των υπηρεσιών. Η οργανωτική πολυπλοκότητα των Δήμων πλέον με τη δημιουργία πολλών τομέων και διευθύνσεων, καθιστά αναγκαία αυτή τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ δημοτικής αρχής και διοικητικών υπηρεσιών και εδώ καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου.

Είναι αυτός που καλείται να επιτύχει με συνεχή παρακολούθηση και διαπραγμάτευση με τον υπηρεσιακό μηχανισμό την μεγαλύτερη δυνατή απόδοση αυτού για την επιτυχή υλοποίηση της πολιτικής.

Πρέπει ο Γενικός Γραμματέας να λάβει υπόψη του ότι καμία πολιτική ηγεσία δεν μπορεί να αγνοήσει την υπηρεσιακή ηγεσία αφού τότε θα είναι αναπόφευκτες οι υπηρεσιακές αντιστάσεις και καθυστέρηση -αν όχι ματαίωση- υλοποίησης των πολιτικών της δημοτικής αρχής.

Ο ρόλος λοιπόν του Γενικού Γραμματέα είναι να προλαβαίνει τέτοιου είδους εμπλοκές με συνεχή επαφή με τις διοικητικές υπηρεσίες, να λειτουργεί ως φίλτρο, σύνδεσμος και δίαυλος ενημέρωσης και επικοινωνίας μεταξύ του Δημάρχου και του συνόλου της δημοτικής διοίκησης. Στην Ελλάδα όμως η απόλυτη εξάρτηση του μετακλητού -επιλεγμένου από τον ίδιο τον Δήμαρχο- Γενικού Γραμματέα πιθανώς να μην ευνοεί την ανάπτυξη των δικών του σχέσεων με το προσωπικό του Δήμου και την ανάπτυξη «θεσμικής μνήμης» στο Δήμο.

Η εμπειρική έρευνα επιβεβαιώνει την πολύ συχνή επικοινωνία του Δημάρχου με τον Γενικό Γραμματέα αλλά είναι εντυπωσιακά μεγάλη και η σημασία που δίνει ο Δήμαρχος στην καθημερινή επικοινωνία με άλλα -πλην του Γραμματέα- υπηρεσιακά στελέχη και κυρίως με τους προϊσταμένους οργανικών μονάδων, γεγονός που αντανακλά την συνήθεια του Έλληνα Δημάρχου για έντονη ενασχόληση μετά διοικητικά προβλήματα.

Εδώ καλείται ο Γενικός Γραμματέας να παίξει ένα ουσιαστικό ρόλο, όπως προαναφέρθηκε του διαύλου και φίλτρου, έτσι ώστε ο Δήμαρχος να ασχολείται με διοικητικά θέματα και να επικοινωνεί με υπηρεσιακούς παράγοντες σε περιπτώσεις που απαιτούν οι περιστάσεις επιτυχάνοντας συγχρόνως όμως να μην απομονώνει τον Δήμαρχο από τις υπηρεσίες.

Σύμφωνα λοιπόν με τα ισχύοντα ο Γενικός Γραμματέας ευθύνεται έναντι των πολιτικών οργάνων του Δήμου, και ιδιαίτερα έναντι του Δημάρχου, για την κανονική λειτουργία των υπηρεσιών του Δήμου, προγραμματίζοντας, οργανώνοντας, συντονίζοντας και ελέγχοντας τις επιμέρους δραστηριότητες των υπηρεσιών, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που του έχουν χορηγηθεί, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα της δράσης με βάση τα προγράμματα που αποφασίζει εκάστοτε η δημοτική αρχή.

Συμπερασματικά:

Ο Γενικός Γραμματέας δεν πρέπει να σταθεί στο γράμμα και μόνο του νόμου και να ασκεί τις αρμοδιότητες που θα του αναθέσει ο Δήμαρχος, θεωρώντας τον εαυτό του ένα ακόμα μέλος του υπηρεσιακού μηχανισμού, αλλά να συμβάλλει με την εμπειρία και γνώσεις του ως σύμβουλος του Δημάρχου, αλλά και των λοιπών οργάνων του Δήμου για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δήμου με την πλήρη αξιοποίηση του υπάρχοντος υπηρεσιακού μηχανισμού. Συγχρόνως όμως δεν θα πρέπει να αποξενώνει την πολιτική ηγεσία από το διοικητικό προσωπικό, έτσι ώστε να αποφευχθεί η δυσλειτουργία μεταξύ πολιτικής και διοικητικής εξουσίας.

II. Ειδικοί Σύμβουλοι - Επιστημονικοί Συνεργάτες - Ειδικοί Συνεργάτες (άρθρο 163 Ν.3584/2007)

Πέρα από το θεσμό του Γενικού Γραμματέα στους Δήμους, όπως αναφέρεται ανωτέρω, για περαιτέρω υποβοήθηση του έργου των αιρετών, ο νόμος δίνει τη δυνατότητα πρόσληψης Ειδικών Συμβούλων, Επιστημονικών Συνεργατών και Ειδικών Συνεργατών. Οι θέσεις του προσωπικού αυτού, προβλέπονταν ισάριθμες των Αντιδημάρχων που δικαιούται κάθε Δήμος. Από 1-1-2013 οι θέσεις των ειδικών συμβούλων, επιστημονικών συνεργατών και ειδικών συνεργατών στους ΟΤΑ α' βαθμού, επανακαθορίζονται ως εξής [υποπαράγραφος ΣΤ1 του Ν.4093/2012 (ΦΕΚ 222 Α')]:

Σε Δήμους με αριθμό Αντιδημάρχων έως δύο (2), συνίσταται μία (1) θέση, έως τέσσερις (4), συνιστώνται δύο (2) θέσεις, έως πέντε (5), συνιστώνται τρεις (3) θέσεις, έως έξι (6), συνιστώνται τέσσερις (4) θέσεις, έως οκτώ (8), συνιστώνται πέντε (5) θέσεις, έως εννέα (9), συνιστώνται έξι (6) θέσεις, έως δώδεκα (12), συνιστώνται επτά (7) θέσεις, ενώ από δεκατρείς (13) και πάνω, συνιστώνται οκτώ (8) θέσεις.

Εξαιρούνται οι Δήμοι που έχουν πληθυσμό, με βάση την τελευταία απογραφή, πάνω από 150.000 κατοίκους. Αυτοί έχουν τον ίδιο αριθμό που είχαν με το άρθρο 163 του Ν. 3584/2007. (Δηλαδή οι Δήμοι αυτοί έχουν τόσους συνεργάτες, συμβούλους κλπ. όσοι είναι και οι Αντιδήμαρχοι).

Σημειώνεται ότι με την ανωτέρω διάταξη καταργούνται οι θέσεις των ιδιαιτέρων γραμματέων των Δήμων.

Δυνατότητα πρόσληψης Ειδικού Συνεργάτη έχει και ο Σύνδεσμος Δήμων που έχει πληθυσμό πάνω από 150.000 κατοίκους.

Οι ανωτέρω προσλαμβάνονται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Η θητεία τους ακολουθεί τη θητεία των Δημάρχων.

Οι σύμβουλοι και συνεργάτες δεν παρεμβάλλονται στην οργανωτική δομή και στη βαθμολογική κλίμακα της ιεραρχίας του Δήμου. Υπάγονται απευθείας στην ιεραρχική εξάρτηση του Δημάρχου, για την επικουρία του οποίου έχουν προσληφθεί.

Για την πλήρωση των θέσεων απαιτούνται:

1. Τα γενικά προσόντα διορισμού
2. Πτυχίο ή Δίπλωμα Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής
3. Ειδίκευση σε επιστημονικό ή επαγγελματικό τομέα αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ με αξιολογημένη επιστημονική ενασχόληση (δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια, ομάδες εργασίας κ.λπ.) ή αξιολογημένη επαγγελματική απασχόληση ή επαρκείς γνώσεις και εμπειρία στο αντικείμενο.
4. Επιπλέον, για τους επιστημονικούς συνεργάτες, απαιτούνται και διδακτορικό δίπλωμα ή τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών ή αξιολογημένες μελέτες.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Ν.3979/2011 (ΦΕΚ 138 Α'), η πλήρωση μιας θέσης εκ των θέσεων που προβλέπονται στην παρ.1 του άρθρου 163 του Ν.3584/2007, μπορεί να γίνει ή με πρώην Δήμαρχο ή με απόφοιτο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ειδίκευση σε επαγγελματικό τομέα αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ, που αποδεικνύεται με αξιολογημένη επιστημονική δράση (δημοσιεύσεις, συνέδρια, ομάδες εργασίας) ή με επαρκείς γνώσεις και σημαντική εμπειρία ανάλογη με το αντικείμενο.

Επίσης, η ειδίκευση μπορεί να αποδεικνύεται και υπό την ιδιότητα των προσλαμβανομένων ως επαγγελματιών ειδικής εμπειρίας. Η πλήρωση των θέσεων διενεργείται μετά από δημόσια γνωστοποίηση δια του τύπου με απόφαση του Δημάρχου, οποίος προσλαμβάνει τα πρόσωπα που κατά τη κρίση του είναι κατάλληλα. Η απόφαση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Με αυτήν καθορίζονται και οι δραστηριότητες και τα ειδικότερα καθήκοντα του προσλαμβανομένου. Στη συνέχεια υπογράφεται σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου με τον Δήμο, οπότε και αρχίζει η υποχρέωση για παροχή υπηρεσιών.

Η πλήρωση των ανωτέρω θέσεων μπορεί να γίνει, επίσης, και με απόσπαση από τον δημόσιο τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του ν.1256/82, συμπεριλαμβανομένων των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού. Η διάρκεια της απόσπασης είναι ίση με τη διάρκεια της θτείας του Δημάρχου (ή του Προέδρου του Συνδέσμου) και διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου και γνώμη των αρμοδίων οργάνων διοίκησης.

Οι αποσπώμενοι κατά το χρόνο απόσπασης διατηρούν τους ίδιους ασφαλιστικούς φορείς. Οι σύμβουλοι και συνεργάτες δεν έχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες. Παρέχουν συμβουλές, διατυπώνουν εξειδικευμένες γνώμες, γραπτά ή προφορικά. Το συμβουλευτικό έργο τους απευθύνεται στο Δήμαρχο, το Δημοτικό Συμβούλιο, τις Επιτροπές. Το έργο τους δεν είναι ασυμβίβαστο με την ιδιότητα του δικηγόρου, αλλά αναστέλλει την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος. Όσοι είναι ελεύθεροι επαγγελματίες η άσκηση του επαγγέλματος τους είναι ασυμβίβαστο με την ιδιότητα του συμβούλου ή συνεργάτη, μπορεί όμως με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης να εισαχθούν εξαιρέσεις. Οι αποδοχές των παραπάνω καθορίζονται με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών. Σήμερα ισχύει η αριθμ. απόφαση 2/32220/0022/27.04.2012 (ΦΕΚ1391 Β΄) η οποία συμπληρώνει την 2/3850/0022/26.02.2008 (ΦΕΚ 85 τ. Υπαλλήλων ειδικών θέσεων...) απόφαση.

III. Δικηγόροι Δήμων και Ιδρυμάτων (άρθρο165 Ν.3584/2007)

Οι Δήμοι, τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τα ιδρύματα αυτών, με τον ΟΕΥ τους μπορούν να συνιστούν θέσεις δικηγόρων με έμμισθη εντολή.

Συνίσταται μια (1) θέση δικηγόρου σε Δήμους μέχρι 10.000 κατοίκους, δύο (2) σε Δήμους μέχρι 20.000 κατοίκους. Στους άλλους Δήμους ο αριθμός τους καθορίζεται με τον ΟΕΥ ανάλογα με τις ανάγκες τους. Οι δικηγόροι που προσλαμβάνονται σε Δήμους ή Ιδρύματα, παρέχουν τις νομικές τους υπηρεσίες συγχρόνως και στα ΝΠΔΔ ή άλλα ιδρύματα των ίδιων Δήμων, χωρίς επιπλέον αμοιβή, πέραν της πάγιας αντιμισθίας τους.

Οι απασχολούμενοι δικηγόροι υποχρεούνται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο κατάστημα του οικείου δήμου για χρόνο που ανταποκρίνεται στις κάθε φορά υπάρχουσες υπηρεσιακές συνθήκες, εφόσον δεν υπάρχει ανάγκη παράστασης ενώπιον των δικαστικών ή διοικητικών αρχών.

Οι διατάξεις που διέπουν τους υπαλλήλους αορίστου χρόνου για χορήγηση και διάρκεια κανονικών και αναρρωτικών αδειών, εφαρμόζονται αναλόγως και για τους δικηγόρους.

Με τον ΟΕΥ Συνδέσμου Δήμων με συνολικό πληθυσμό μελών 50.000 κατοίκους, μπορεί επίσης να συνίσταται μια (1) θέση δικηγόρου με έμμισθη εντολή. Προσλαμβάνονται σύμφωνα με τις γενικές κάθε φορά διατάξεις περί πρόσληψης προσωπικού στους Δήμους και με την διαδικασία που προβλέπεται από το ν.1649/1986 (ΦΕΚ 149Α) και απόφαση του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου. Αμείβονται σύμφωνα με την ΚΥΑ 2/17132/0022/12 «Καθορισμός αποδοχών δικηγόρων που παρέχουν υπηρεσίες με σχέση πάγιας και περιοδικής έμμισθης εντολής στους φορείς της παρ.1 του άρθρου 4 του ν. 4024/2011 (Α' 226)» (ΦΕΚ Β'498), που εκδόθηκε βάσει της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρ.22 παρ.1 του ν.4024/2011, όπως κάθε φορά ισχύει.

IV. Προσωπικό Δήμων - Μόνιμο και Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου

Οι Δήμοι καλύπτουν τις πάγιες και διαρκείς ανάγκες τους, προσλαμβάνοντας μόνιμο προσωπικό και προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Για τις προσλήψεις προσωπικού πάσης φύσεως, για τη σύσταση Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας, για αποσπάσεις, μετατάξεις και κάθε μεταβολή στο ανθρώπινο δυναμικό των ΟΤΑ, ισχύουν οι διατάξεις του ν. 2190/1994 και του ν.3584/2007 (ΦΕΚ143 Α) «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων».

Πέρα από το τακτικό προσωπικό, οι Δήμοι έχουν τη δυνατότητα να προσλαμβάνουν και προσωπικό με σύμβαση ορισμένου χρόνου, για την κάλυψη των έκτακτων και επειγουσών αναγκών τους, ή να απασχολούν προσωπικό με συμβάσεις μίσθωσης έργου (άρθρο 6 ν. 2527/1997).

